

UREDNIŠTVO ZARJE je v Ljubljani, Frančiškanska ulica št. 8 (tiskarna I. nadst.). Uradne ure za stranke so od 10. do 11. dopoldne in od 5. do 6. popoldne vsak dan razen nedelj in praznikov. Rokopisi se ne vračajo. Nefrankirana pisma se ne sprejemajo.

NAROCNINA: celoletna po pošti ali s pošiljanjem na dom za Avstro-Ogrsko in Bosno K 21.60, polletna K 10.80, četrtletna K 5.40, mesečna K 1.80; za Nemčijo celoletno K 26.40; za ostalo inozemstvo in Ameriko celoletno K 36.—

Posamezne številke po 8 vin.

ZARJA

ZARJA izhaja vsak dan razen nedelje in praznikov ob pol 11. dopoldne.

UPRAVNISTVO se nahaja v Selenburgovi ulici št. 6, II., in uraduje za stranke od 8. do 12. dopoldne in od 3. do 7. zvečer. Inzerati: enostopna petstotnica 30 vin, pogojen prostor, poslana in reklame 40 vin. — Glasilo sprejema upravništvo. Nefrankirana ali premalo frankirana pisma se ne sprejemajo. Reklamacije lista so poštne proste.

Stev. 400. **V Ljubljani, v petek dne 4. oktobra 1912.** **Leto II.**

Razlika med našo agitacijo in nasprotniško.

Uspeh agitacije pri našem in tudi pri organizacijskem delu drugih strank in organizacijskih oblik je odvisen od nekaterih okoliščin. Nikakor niso postranske stvari kulturna stopnja in temperament mas, med katerimi delujemo za svoje cilje ali za cilje te ali one stranke. V enaki meri, kakor omenjena predpogoja, je pa važna glede na uspeh pri agitacijskem delu tudi snov, jasnost snovi, ki z njo skušamo vplivati na izpolnitev politične ali drugačne organizacije, in oblika, v kateri podajamo dotični predmet, ki smo se ga lotili.

Nasprotniške stranke naglašajo vedno, da bodo »delale za vse« in pri svojih agitacijah porabljajo v prvi vrsti narodnostne, verske ali pa tudi le osebne hujskarije, ne prihajajo pa do stvari same, do materialnih koristi mas. Pač razpravljajo popolnoma resno o raznih privilegijih, o stvarih, ki se tičejo posestnih slojev, če so med seboj, da varujejo svoje meščanske kapitalistične interese. Vse drugače torej nastopajo na shodih in v društvih, ki služijo za agitacijo med množico, tam se vlačijo čez zobe fraze in hujskarije, ki nimajo prav nobenega pomena glede na zastopanje interesov brezpravnih ali delavskih slojev. Da, naravnost se vidi iz vse agitacije meščanskih strank med preprostim delavstvom in med politično indiferentnimi sloji sploh, da je namen vsega delovanja teh strank ta, da razcepijo delavne sloje med seboj, da jim natvezajo fiksne ideje in predhodke, ki potem ovirajo združevanje gospodarskih razredov po njih interesih. Ta taktika služi meščanskim strankam kar najbolje, ker jim dovaja nerazsodne in fanatizirane elemente, da jih izrabljajo v svoje politične namene.

Meščanska politika, ki reflektira na delavske sloje, bodisi katerekoli delavske kategorije, ne more delati drugače; delo meščanskih strank pri agitaciji med delavskimi vrstami je torej neodkritosrčno in demagoško, ki ima namen pridobivati zase telesno gardo potom hujskarske delavske sloje med seboj, da se ne združijo tako naglo in ne spoznajo v svojem fanatizmu ali indiferentizmu svojih stanovskih, oziroma razrednih interesov.

Prav nasprotni namen in prav nasprotno taktiko pa zahteva naše delo. Socializem, razredni socializem je nekaj čisto pozitivnega, nekaj določenega. Socializem je cilj, ki vodi k pravičnosti, ki ima namen odpraviti gospodarske krivice, ki ima namen ustvariti pravično človeško družbo, za kateri cilj mora biti vsak pameten ali pa pametnim razlogom dostopen človek. Dočim meščanske stranke čuvajo svoje predprave, je naša naloga, da se borimo za enake pravice, dočim meščanske stranke protitežirajo izkoriščanje, je naša naloga socializma, da ugotovi pravice do življenja vsemu človeštvu v enaki meri.

Iz tega takorekoč že kar samo sledi, da mora naša taktika iti v dveh smereh: I. združevati vse delavske sloje v razrednih organizacijah; 2. povzdigniti kulturno stopnjo in vzgajati nov svetovni nazor.

Vsekakor pa s tema tezama še ni postavljena jasna meja v taktičnih vprašanjih. Meščanske stranke brez demagogije in političnega

ter osebnega intrigantstva ne morejo uspevati med delavskimi masami, da niti ne v svojih vrstah, ker je ta taktika bistven del njihovega dela, medsebojne konkurence za politične in gospodarske uspehe in predprave. Socialistična stranka pa ima čisto drugo nalogo. Ta mora združevati in izobraziti vse delavske sloje, pa če se tudi tupatam pojavljajo take meščansko-politiške bolezni v strankini taktiki, jih pa morajo zaupniki in stranka odpraviti. Naše delo je delo združitve, naše delo je delo prosvete in nikdar ne smemo in nam ni treba sezati po osebnosti in po argumentih z osebno-stnim in demagoškim značajem, ker je naš program povsem jasen, ki ima realen namen — socializem.

Bolj nego vsaka druga stranka mora zidati socialistična stranka na razsodne, program umevajoče pristaje svoje organizacije; če ne bi storila tega, potem ne bi bila nič drugega, nego patvorek ali konglomerat, ki ne ve in ne more vedeti kaj hoče.

Zaraditega torej tiči bistvo naših organizacij v tem, da naši člani in pristasi poznajo program in da ukrepajo na podlagi spoznavanja svojih nalog z edinim namenom, da se pospešuje združevanje delavskih mas na podlagi socialističnega programa brez vsakršnih osebnostnih in izrabljevalnih ambicij delavstva proti delavstvu.

Tendenco organizacije in združevanja delavskih mas ter naoblaševanja do najvišje popolnosti je edina pot, ki vodi delavstvo do spoznanja in do samostojnosti, ki sta v socialnem razrednem boju za pridobitev trajnih uspehov nepogrešni.

Narodnjaški komedijantje in železničarji.

I. Razglas, ki ga imamo pred seboj, je najočividnejši dokaz, da namerava vlada v slučaju, če bi železničarstvo poseglo po skrajnem sredstvu samoobranbe, po delu po predpisih, z naravnost brutalno silo vojaškokaženskih paragrafov poseči po »nepokornem« železničarstvu in ga z vojaškimi »vojnimi členi« prisiliti k službi, kakršno mora prot predpisom, o vzlci temu na svoj lastni riziko opravljati železničar, ako hoče vsaj deloma popraviti napake, ki so jih napravili gospodje pri zeleni mizi, ko so kovali takozvane službene predpise po svojem mnenju, seveda v svrhu olajšanja in zavarovanja, v resnici pa le v oviro in ogroženje varnosti železniškega prometa. Vsa ta nameravana stvar ni pač čisto nič drugega, nego najnasilnejši atentat na državljanske pravice železničarstva in železničarstvo mora storiti vse potrebne korake, da odvrne od sebe pretečo nevarnost. In v ta namen ne zadostuje samo največja pozornost med železničarstvom samim, zato ni dovolj, da se strne železničarstvo vse v svojih organizacijah in vstane kakor en mož proti nameravanemu atentatu, ne, treba je tudi najenergičnejše akcije v parlamentu.

Tako piše »Jugoslovanski Železničar« v št. 18, dne 20. septembra t. l., o nam že znanem razglasu za nameravano mobilizacijo železničarjev.

Toda premislimo sedaj to stvar trezno in mirno. Ali imajo železničarji res pričakovati

od parlamenta najenergičnejše akcije v državnem zboru proti nameravanemu atentatu na državljanske pravice železničarjev? Odgovor: od socialno demokratične manjšine že in sicer resno akcijo; od večine, sestavljene iz narodnih, naprednih in klerikalnih meščanskih strank ne, če pa, tedaj le neresno akcijo, s katero bi sleparili železničarje še dalje.

Hočemo vam povedati, zakaj to lahko trdimo; zato, ker so narodne, napredne in klerikalne meščanske stranke dne 26. in 27. junija t. l. odklonile od socialnih demokratov pri razpravi o novem brambnem zakonu vložen predlog, ki naj bi določal: da nima cesar sam pravice zapovedati mobilizacijo, ampak da se mora vprašati o tem tudi ljudsko zastopstvo. Ta predlog so torej meščanske stranke tudi zavrgle.

Okrožnica pa pravi: »Njegovo c. kr. apostolsko Veličanstvo je blagovolilo zaukazati, da se pokličejo pod orožje gazisti in moštvo, avstrijski državljani v rezervi in nadomestni rezervi skupne armade (vojne mornarice) kakor tudi c. kr. domobranstva, ki se nahajajo v železniški službi v svrhu delne spopolnitve skupne armade (vojne mornarice) in domobranstva in se dodele v službovanje pri železnicah... Z dnevom razglasitve okrožnice so poklicani železničarji podvrženi vojaški disciplinarni in kazenski oblasti.« Ta okrožnica ni nič drugega nego povelje za mobilizacijo železničarjev. Po zakonu, odobrenem od narodnjaških, naprednih in klerikalnih meščanskih strank samih, se parlament nima vtikati v to stvar. Sploh bi bilo v resnici čudno, če bi meščanske stranke protestirale proti uporabi od njih 25. in 26. junija sklenjenega brambnega zakona. Če pa bodo protestirale, bo to gotovo le prazna demonstracija. Uspešen protest se da doseči le tedaj, če se vlada prisili, da predloži poslanski zbornici zakonski načrt, po katerem naj bi ljudsko zastopstvo odločevalo, koga in kdaj se mobilizira. Socialni demokrati so porabili tisti trenotek, ko je vlada junija meseca zbornici predložila načrt brambnega zakona, da bi spravili v zakon tako določbo. Meščanske stranke pa so zavrgle predlog socialnih demokratov.

Naši sodrugi v parlamentu bodo ob prvi priliki vnovič vložili predlog, kakor je potreben, da se prepreči vladna nakana zoper železničarje. Videli bomo, če bodo narodnjaški, napredni in klerikalni meščanski poslanci tudi tedaj stali na strani železničarjev. Po našem trdnem prepričanju bodo stali; in zakaj ne? Ker so narodnjaške stranke junija meseca t. l. pri razpravi o službeni pragmatiki državnih nastavlencev odklonile predlog sodr. Glöckla, »da se uradnik z opozarjanjem na službeno razmerje ne sme ovirati v izvrševanju svojih državljskih pravic«, ter so sprejele predlog nemškega nacionalca Marchkila: »da se uradnik z opozarjanjem na službeno razmerje ne sme ovirati v izvrševanju svojih državljskih pravic, v kolikor ne nasprotujejo določbam tega zakona«, in te zadnje besede se ozirajo na določbo prvega odstavka tega paragrafa, ki pravi: »uradnik se mora v službi in izven službe vesti dostojno in svojemu stanu primerno, njegovo vedenje mora soglašati z zahtevami discipline« itd. in krščansko socialni poslanec dr. Jerzabek je celo vložil predlog, po katerem »je uslužbencu sodelovanje pri

društvu prepovedano, če to sodelovanje zaradi društvenega stremljenja ali zaradi društvenega delovanja nasprotuje službeni prisegi.« (Dalje.)

Vojaška stavkokazna posredovalnica

V torkovi seji vojnega odseka avstrijske delegacije je odgovarjal vojni minister Auffenberg na interpelacijo sodrugov Schulmeierja, Ellenbogna in Pittonija, ki se je pečala z vojaškim posredovanjem stavkokazov in ki smo jo tudi mi dobesečno prinesli v pondeljki številki našega lista. Vojni minister je izjavil:

»Srebrni križ posreduje onim osebam, ki prestopijo po dovršitvi vojaške prezenčne službe v rezervno in so ta čas brez službe, delo.

Samo po sebi umevno je, da je to dobrodelno inštitucijo vojaška uprava najtopleje pozdravila in jo ravnotako podpira, tembolj, ker je vojaška uprava sama vse odredila, da dosluženim podčastnikom s posredovanjem kornih poveljstev priskrbi službo pri privatnih, dalje od države subvencioniranih podjetjih, pri javnih inštitucijah, ki reflektirajo na nastavljenje dosluženih podčastnikov, ter jim s tem priskrbi nov poklic.

Take prilike za delo in zaslužek razglašajo za podčastnike povelja kornih poveljstev, za moštvo brez šarže pa povelja četnih poveljstev. Samo po sebi se razume, da se vojaška uprava in dotična poveljstva pri takih prilikah ne morejo spuščati v to, da bi preiskavali, če obstojajo pri enem ali drugem podjetju ob času razglašene delovne prilike ravno mezdne diference ali pa če se v teh podjetjih stavlja.

Se manj pa morejo, če bi bili o taki momentani situaciji tudi obveščeni, to razglašati, kajti ravno tako razglaševanje bi pomenilo nepristransko vplivanje. Zatorej se razglašajo samo, to, kje se delo dobi in kakšne vrste je to delo. Vsakemu posameznemu pa se daje na prosto voljo, če se te prilike poslužijo ali ne. O nabiranju stavkokazov torej ne more biti govora, kajti vsakomur je na prosto dano, da na kakršnokoli razglašeno delovno priliko resignira, ako bi bil njen sprejem v nasprotju z njegovim političnim naziranjem, ki ga po odpustu iz aktivne vojaške službe zopet lahko izraža.

Tako je bilo tudi z zadevo pri vagonski tovarni v Nesseldorfu.

Dne 3. septembra je došel namreč od obratnega ravateljstva v Nesseldorfu na prvo korno poveljništvo dopis s prošnjo, da se na dopust odhajajočemu moštvo razglaši, da dobe različne delavske kategorije v tovarni trajno delo. Tej prošnji je korno poveljništvo ustreglo ter je vsem krajinim vojaškim poveljništvom naročilo, da oskrbe tozadevno razglasitev na moštvo. Razen tega pa se je prepis tega razglašala poslal podružnicam Srebrnega križa v Tešinu in v Olomucu. Koro poveljništvo je torej postopalo samo v zmislu onega razglašala, ki ima namen, da pospešuje nastavljenje moštva po dovršitvi prezenčne službi. Popolnoma sem prepričan, da polkovno poveljništvo ni slutilo, da v Nesseldorfski tovarni stavkajo. To se pa tu sedaj sodi na način, ki je vse prej nego na prijeten. Direktno bolelo me je, da so se stremile, ki nam prihajajo res iz srca in s katerimi hočemo samo najboljšo, pri čemer ne maramo

A. K. GREEN: Sosedov dom.

(Dalje.)

— Torej prvič: Če se je zgodil nameravan zločin in je Howard svojo ženo sovražil ter se je hotel iznebiti, bi bil gotovo za svoje delanje rajše izbral vsak drug kraj nego hišo svojega očeta. Če pa je bil privedel brez slabega namena v hišo in je bil umor le posledica nenadnega prepira med njima, tedaj bi ga bil gotovo izvršil na preprostejši način, kot se je v resnici zgodil. Razjezen mož, ki v jezi izvrši umor, ne postopa kot zdravnik, temveč uporablja pesti.

— Hm! Hm! — je mrmral detektiv, ki je še vedno nepremično strmel v svoj klobuk.

— Ne smete misliti, da sem Van Burnamovo posebno naklonjena — sem rekla z dobro preudarjenim namenom, da mi s svojo nepri- stranostjo ugajam. — S Howardom Van Burnam še nisem nikdar govorila. Toda pravična sem in brez predsodkov, in vsled tega priznavam, da je bilo Howardovo iznenadenje iskreno, ko je zagledal klobuk svoje žene. Ne, to ni bilo hlinjeno!

— Detektiv še vedno ni bil prepričan. Prav- taprav bi bila to lahko vedela že vnaprej, ker vsak mož, in še celo detektiv, zaupa le lastni preudarnosti in premetenosti.

— Hlinba, cenjena miss Butterworth, nič drugega, kot hlinba! — mi je lakonsko posegel v besedo. — Izreden značaj je Howard Van Burnam. Mislim, da ga ne ocenjujete prav.

— Če mogoče! Toda prepričanja mi ne vzame tako lahko, mr. Gryce. Mislim sicer, da mojih nasvetov ne boste upoštevali, kakor jih iste upoštevali glede strežnice. Toda dobro mi žene, če se izgovorim, in to pomeni zelo veliko za tako samostojno žensko, ki večidel dneva ima druge družbe kot lastne misli!

— Torej svojega časa nisem popolnoma izgubil — je odvrnil. Takoj nato, kakor da se

sramuje svoje nepotrepljivosti, je pripomnil z ljubeznivim glasom, ki ga je imel vedno pri rokah, kedar je le hotel: — Ne grajam Vas, miss Butterworth, da imate tako dobro mnenje o mlademu možu, ki je sicer navidezno prav zanimiv, ki pa nikdar ne zasluži toliko zaupanja. Ženske vsled svojega mehkega srca ne morejo zločincev prav presojeti.

— In vendar boste videli, da me slutnje ne motijo, četudi so sklepi v podrobnostih napačni! Poklonil se je vlnjudo in me dvomljivo pogledal. — Upam, da Vas Vaše slutnje ne zape- lijejo, da bi se lotili nepotrebnih detektivskih poslov — je rekel.

— Tega ne vem. Če bodo Howarda Van Burnam zaprli, se utegne zgoditi, da se vme- šam v reči, ki me pravzaprav nič ne brigajo. Zaničljivo smehlja je odgovoril: — Tedaj si dovoljujem Vam že v naprej čestitati k Va- šim uspehom. Ker nisem nič kaj trdnega zdravja, sem se že večkrat pečal z mislijo, da pustim svoj poklic. Če me pa doleti sreča, da si pridobim take sotruidnike, tedaj bom skoro prisiljen, da nadaljujem svoje delo.

— Če tako zaposlen mož trati svoj čas z dvomljivimi pokloni, je gotovo židane volje. Dobre volje pa je, kot sem čula, detektiv le tedaj, če je dospel v zadevi, s katero se peča do neovrnjenega zaključka.

— Vidim, da poznate svoje bodoče tova- riše prav dobro!

— Kolikor je za sedaj potrebno — sem od- vrnila. In ko sem videla, da se je hotel zopet pokloniti, sem pristavila še suhoparneje: — Vaša vlnjudo napram meni in Vaš trud sta odveč. Če posežem v to zadevo, nastopim me kot Vaša sotruidnica, temveč kot nasprotnica.

— Kot nasprotnica?

— Da, kot Vaša nasprotnica! In nasprot- niki si niso nikdar dobri prijatelji, dokler eden od obeh ne podleže.

— Miss Butterworth, v duhu se vidim že

na tleh pred Vašimi nogami! — Nato se je zahototal, odprl duri in izginil. Trdno sem skle- nila, uresničiti svojo grožnjo.

Osemnajsto poglavje.

Sodba porotnikov mi je dokazala, da so bili gospodje bolj razsodni, kot sem izpočetka mislila. Ugotovili so »umor, izvršen od neznanca«.

Ta izid me je tako razveselil, da sem vsa raztresena zapustila razpravno dvorano in od- šla skozi napačne duri. V trenutku sem bila ob- koljena od vse rodbine Van Burnamove.

Že sem se hotela umakniti, ker mi ni no- bena reč bolj zoprna, kot usiljivec, toda že sem začutila dve mehki roki okrog svojega vratu. — Miss Butterworth, kakšna sreča, da je končano! Nikdar v življenju nisem preživela tako strašnih ur kot v zadnjih dneh.

Bila je Izabela Van Burnamova, ki je tako govorila. Nemalo sem se ustrašila, ker nisem vajena, da bi me kdo kar meni nič tebi nič ob- jemal. Nekoliko nejevoljno sem zamrmrala, a to je mladega dekleta le veselilo, kakaj privila me je še tesneje k sebi in mi zašepetala: Dobra stara dušica! Kako zelo Vas ljubim!

— Odslej hočemo biti dobre sosedo — mi je zašepetala sestra v drugo uho. — Papa nama je dovolil, da Vas v kratkem obiščeva. — In Karolinin resni obrazek mi je tako prijazno kimal, da bi bil vsak drug očaran.

— Hvala Vama, priljubljeni mačici — sem odvrnila in se kar najhitreje otresla teh obje- mov, katerih iskrenost je bila zelo dvomljiva. — Moja hiša Vama je vedno odprta. — In s tihiimi koraki sem odšla do voza, ki je čakal name.

Ta izbruh nežnosti mladih deklic sem sma- trala le za posledico izrednega razburjenja, in ni me ravno malo iznenadilo, ko me je v po- poldanskem počitku zmotila napoved, da me pričakujeta dami Van Burnamovi v salonu.

Odšla sem k njima; stali sta roko v roki obe blede kot zid.

— Miss Butterworth! — sta vzkliknili in mi prihiteli nasproti. — Howarda so zaprli in nikogar ni, ki bi nam pomagal in nas tolažil.

— Zaprli? — sem ponovila iznenadena, ker nisem pričakovala, da se zgodi aretacija tako naglo.

— Da, zaprli! Oče je ves iz sebe, Franklin tudi, a Franklin ima samega sebe bolj v oblasti. Oče se je zaprl v svojo sobo in noče nikogar videti, niti naju ne. Kako naj prenesemo to? Ta nesreča! Ta sramota! Toda Howard je ne- dolžen, kaj ne, miss Butterworth?

— Da — sem odvrnila ter se zavzela od vsega začetka za Howarda; pa sem tudi ver- jela, kar sem rekla. — Howard ni kriv njene smrti in vse bom rada storila, da to dokažem. Deklici nista pričakovali, da se bom tako odločno zavzela za njunega brata, zakaj s tako silo sta me poljubovali in objemali, da sta me skoraj zadušili; nazivali sta me svojo ljubo edino prijateljico. Sedaj sta se mi zdeli odkrito- srčni, zato ju nisem odrinila in se nisem uni- kala njunim ljubeznivostim.

Ko sta se nekoliko pomirili, sem ju po- sedla na zofo in sedla poleg njiju. Ubogi de- klici nista imeli več matere in če tudi se kaže moje srce včasih prav trdo, je vendar sočutja dostopno.

— No, ljubi deklici, najprej se pomirita, po- tem Vaju nekaj povprašam.

— Vprašajte, le vprašajte, kar hočete — je dejala Izabela — nihče ne zasluži najinega za- upanja tako kot Vi, to veva prav dobro!

Vprašala sem ju, kje je bil brai ob času aretacije in zvedela sem, da se je zgodil v nje- govem stanovanju, v navzočnosti vse rodbine. Kolikor je bilo deklicam znano, se ni po za- sliševanju ničesar novega odkrilo. Le Howar- dovi kovčgi so bili napolnjeni, kakor da so pripravljene za potovanje. Policija mu je pre- križala namero.

Črno na belem

vidite tukaj tovarniško znamko „pravega“ : Franck-ovega kavinega dodatka“. Prosimo, da pazite, ker krožijo ponaredbe.

nosti, ki jih je povzročil Cidin, je vendarle res, da so bili nabrežinski drugi prvi, ki so nastopili proti njemu. Niso čakali nobene višje oblasti in nobenega uradnega revizorja. Znamenje, da se delavci zanimajo za upravo svoje organizacije in da žele imeti v tej upravi red. Pretečeni teden je bil aretiran sodrug Marico in eno privatno ovadbo. O zadevi Marice se vrši sedaj preiskava in že danes vsaka sodba o njegovi zadevi prenatragljena in neopravičena. To, kar se je zgodilo z Marico, se pripeti lahko vsakemu. Ampak nikjer ni še rečeno, da je Marica kaj zakrivil. Preiskava bo pač stvar dognala in delavci bodo vodili svoj pot, kadar bodo na jasnem, zakaj gre. Kdor pa hoče že iz aretacije Maričeve sklepati velike delikte, mu je seveda prosto. Ampak pri vsem se čutimo dolžne povedati, da ako bi se tudi izkazala krivda Marice, ne bi zaradi tega trpela organizacija prav nič. Zlasti ne v Nabrežini, kjer je delavstvo preveč zavedno, da bi se odreklo dobrotam organizacije zaradi nerednosti posameznikov. To smo smatrali potrebno povedati zaradi tega, ker so se gotovi plemeniti elementi naših nasprotnikov vrgli na Marico in na Nabrežino kakor vampirji na svojo žrtev. Poleg vsega pa moramo povedati tudi to: Ako bi slo res za poverjenost denarja, so že a priori izključene velike svote, ker se velike svote ne drže doma, marveč se sproti odpošiljajo kamor spadajo.

— Iz Nabrežine. V torek 1. oktobra je bila Nabrežina v praznični obleki. Vsake vrste zastave so vihrale: narodne, patriotske, klerikalne itd. Občinski očetje z županom na čelu, občinski redar v velikonočni opravi in mnogo radovednega občinstva se je nabralo ob 5. popoldne na trgu pred cerkvijo. Ako bi prišel tujec v vas, bi se vpraševal, kaj pomeni vse to. Mogoče bi si mislil, da blagoslovljajo novo farovško palačo? Mogoče, bi mislil, ko si je ogledal novo škandalozno cesto, da blagoslovljajo cesto. Ne, ne, dragi moj, ti se jako motiš. Ali ne veš, da je osrečil nas, Nabrežince, nov, lep — saj tako trdi naš lep nežen spol — duhovnik, ki je zasedel bogati, gorki stolček za aristokratom Čargatom. Proti novemu duhovniku nimamo ničesar. Njegovi nasprotniki v načelih ostanemo, ker vemo, da je vsak duhovnik slepo orodje klerikalizma in kapitalizma. Torej skratka: delavci nimamo pričakovati v novem duhovniku zagovornika naših interesov, temveč moramo biti pripravljeni, da bomo pazno zasledovali taktiko njegovo in taktiko tistih, ki se mu danes hinavsko priljubijo. Ampak naše spoštovanje mu je zagotovljeno, ako bomo videli, da se ne vrti v stvari, ki ga ne brigajo. V prvi vrsti povemo, da so tisti priliznjenci, mladi in stari, kateri se mu hlinijo, naši najstrupenejši sovražniki, kateri bi radi videli, da bi nabrežinsko zavedno delavstvo postalo suženj kapitalizma in brezdomovinskega klerikalizma. Poglejmo samo hinavsko politiko nabrežinskih liberalcev, oziroma laži-liberalcev. V torek se je vsa avtonomna nabrežinska oblast predstavila novemu duhovniku. Ako pa pride kakšna druga napredna oseba v vas z lučjo resnice, se mu sumljivo izogibljajo ter ga na tihem prezirajo. Bog obvaruj, da bi svoja napredna načela širil med ljudstvo; potem pa denunciranje od kraja v kraj. Končno še nekaj: V torek se je pilo in jelo na vso moč. Vprašamo: na čigav račun. Menda se niso slavnostni gostje pasli na stroške občine?

Delavsko gibanje.

— Generalna stavka ameriških tekstilnih delavcev. Kakor smo že pred nekaj dnevi med brzojavnimi vestmi poročali, je v Lawrencu izbruhnila nova stavka tekstilnih delavcev. V nedeljo je prišlo do spopada med stavkujočimi in policijo. Več policistov in stavkujočih je bilo ranjenih. Za ponedeljek je bila proglašena generalna stavka kot demonstracija proti sedaj že nad osem mesecev trajajočemu preiskovalnemu zaporu delavskih voditeljev Etorja in Giovannitija. Le-ta sta, kakor smo že zadnjič v nekem članku omenili, obtožena hujškanja, in sicer, kakor je že od vsega začetka bilo jasno, na podlagi nevzdržljivih denuncijacij. Ob priliki zadnje stavke so nastali nekoč čestni nemiri, pri katerih je bila ustreljena neka gospa. Smrtonosni strel je bil oddal neki policist, toda kljub temu so aretirali imenovana delavska voditelja, češ da sta v svojih govorih hujškala in s tem indirektno povzročila umor. Ogorčenje delavstva nad takim postopanjem proti njegovim voditeljem je sedaj po razkritju lopovskih kapitalističnih spletk le še hujše. Kakor znano se je trem največjim tekstilnim fabrikantom že dokazalo, da so bili za časa stavke s pomočjo plačanih individui vtihotapili v stanovanja stavkujočih delavcev dinamit in bombe, da bi na ta način proti stavkujočim delavcem nahujškali oblasti, ki delavskega boja že itak niso prijazno gledale, in da bi se iznebili neljubih delavskih voditeljev. Kljub temu skrajno obtežljivemu materialu pa so fabrikante proti neznatni kavciji pustili na prostem. Da mora taka očitna pristranost oblasti, ki se delavcem naravnost roga v obraz, tudi najmirnejšega delavca razkačiti, ako nima ravno limonade v žilah, je jasno in delavci v Lawrencu branijo samo čast in dostojanstvo delavstva, ako so poglavi po orožju generalne stavke. — O uspehu njihovega boja bomo poročali.

Opustošenja po tajfunu na Japonskem.

Silen vihar je razsajal na Japonskem od 22. do 24. septembra in je napravil ogromno škodo. Zahteval je tudi veliko število človeških žrtev. Mnogo ladij je poškodoval ali popolnoma uničil po pristaniščih, ali še večjo škodo je napravil na ladjah, ki so plule po morju in o katerih manjkajo doslej še poročila.

Tajfun je prišel od kitajske obale. Že 15. septembra je vršal po vzhodno-kitajskem morju, na obali pokrajine Nanking in Čekiang je dvigal morske valove neznansko visoko, vodo po rekah je metal čez bregove in na tisoče ljudi je bilo ob življenje. V okolici Venčaja je divjal najgroznejše. Poročila s Kitajskega javljajo, da je uničil tajfun 40 tisoč človeških življenj, največ jih je utonilo. Tajfun je nadaljeval svojo strahotno pot od vzhodno-kitajske morske obale proti severovzhodni strani Japonske, kamor je dospel teden dni pozneje in kjer je iznova divjal.

Vrtinčasti viharji, Kitajci in Japonci jih nazivljajo tajfun, so vedno pogubonosni. Najčesče se pojavljajo spomladi in jeseni, prelete širna ozemlja v bližini obale in potujejo navadno v smeri, v kateri se suče zemlja. V Ameriki nazivljajo silno močne vrtinčaste viharje »tornado«. Prav vsako leto se pojavljajo vrtinčasti viharji ob azijski obali. Tako je n. pr. 31. oktobra 1876. v Bengalskem zalivu, v Indiji, dvigal tajfun morske valove 15 metrov visoko. Valovi so se razlili nato čez ozemlje, ki je merilo 141 kvadratnih milj in so odnesli 165 tisoč ljudi. Odslej so vrtinčasti viharji ob azijski obali večkrat kar po 1000 človeških žrtev zahtevali, ali tajfun v pretečenem mesecu je bil hujši kakor kdaj prej.

Na Japonskem je rušil tajfun mesta in vasi, izdiral in odnašal gozdove, tako da imajo nekatere pokrajine popolnoma drugačno lice sedaj. Na tisoče in tisoče ljudi je brez strehe in hrane, beda je strašna. Vse podrobnosti še niso znane, ker iz nekaterih krajev še ni vesti vsled razprtih prometnih sredstev.

Odgovorni urednik Fran Bartl.

Izdaja in založba založba »Zarje«.

Tiska »Ljubljana« in »Ljubljana«.

Krojaški pomočnik

za črno salonsko delo se sprejme pri

P. CASSERMANNU, Ljubljana.

Kavarna

Unione v Trstu

ulica Caserma in Torre Blanca

Velika zbirka političnih in leposlovnih revij in časnikov v vseh jezikih.

Biljardi

Shajališče tržaških in vnanjih sodrugov.

Postrežba točna. — Napitnina je odpravljena.

Kovaški pomočniki

kateri so zmožni tudi na pramožu delati se sprejmejo v tovarni vozov

Peter Keršič, Sp. Siška pri Ljubljani.

Narodna kavarna

prične zopet prirejati vsak dan koncerte svetovnoznane in priljubljene elite damske kapele R. H. Dietrich.

Začetek ob 9. uri. Vstop prost. Ob nedeljah in praznikih začetek ob 8.

Slavnemu občinstvu in rodoljubom z dežele se priporoča za obilen obisk z velespoštovanjem FRAN KRAPES, kavarar.

Najnovejše! Najnovejše!

Maksim Gorkij

„Mati“.

Cena K 4.—.

To pohvalno delo slavnega ruskega pisatelja je izšlo te dni. Dobiva se po vseh knjigarnah, kakor tudi v založbi »Zarje« v Ljubljani, ki je knjigo založila in izdala.

Ali ste pokusili posebno specialiteto likerja

zdravnik želodca

Priporočam svojo bogato zalogo nagrobnih spomenikov iz najraznovrstnejšega kamna. Zaloge nahaja v moji delavnici in na dvorščaki pokopališkega oskrbnikstva. Istotam so na razpolago tudi cementni in kamniti nagrobni okvirji lastnega izdelka. Na očila, bodisi iz granita, aljantita, labradorja, kraskega in beljaškega marmorja itd., jako točno in z nizkimi cenami. Preskrbujem tudi slike po najnižjih cenah.

Fr. Kunovar, kamnosek LJUBLJANA, poleg Sv. Križa, novo pokopališče.

Restavracija „Zlatorog“

poleg „Narodne kavarne“ Gosposka ulica.

Slavnemu občinstvu in rodoljubom z dežele vljudno naznanjava, da sva otvorila novo, moderno, elegantno restavracijo. — Točilo se bode: pristno vino iz graščine Dornave, dolensko in bizelsko ter budjeviško pivo. Skrbelo se bode tudi vedno za dobro kuhinjo.

S spoštovanjem

Fran in Marija Krapeš.

Občno konsumno društvo

v Zagorju

(vpisana zadruga z omejenim poroštvom)

vabi svoje člane na

izredni občni zbor

ki bo v nedeljo dne 13. oktobra 1912 ob 3. popoldan v dvorani gospoda Rihard Mihelčiča.

Dnevni red:

Preosnova zadružnih pravil.

Vstop je dovoljen samo članom konsumnega društva.

Zagorje, dne 30. septembra 1912.

Fran Klobčič

zapisnikar.

Nadzorništvo:

Ivan Wallend

predsednik.

Mestna hranilnica LJUBLJANSKA

v Ljubljani, Prešernova ulica 3.

Največja slovenska hranilnica.

Prometa koncem leta 1911: 614.5 milijonov kron.

Stanje hranilnih vlog: 42 milijonov kron

Rezervni zaklad: 1 milijon 300.000 kron

Sprejema vloge vsak delavnik. Sprejema tudi vložne knjižice drugih denarnih zavodov. Obrestuje po 4 1/4 %

brez odbitka. Za vloge jamči rezervni zaklad hranilnice in mestna občina Ljubljanska z vsem svojim premoženjem in z vso davčno močjo. Poslovanje nadzoruje c. kr. deželna vlada. Izključena je vsaka špekulacija in izguba vloženega denarja. Posoja na zemljišča in poslopja proti 5% obrestim in najmanj 1/2% amortizacije. Za varčevanje ima vpeljane domače hranilnike. Posoja tudi na menice in vrednostne papirje.